

Motion till riksdagen 2009/10:N471

av **Tomas Eneroth m.fl. (s)**

Utgiftsområde 19 Regional tillväxt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka samordningen mellan den kommersiella och offentliga servicen samt tillgången på drivmedel.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att resurserna för regional utveckling som finns avsatta inom ramen för EU-programmen måste samordnas, användas effektivare och i större utsträckning ha karaktären av investeringar.
3. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 19 Regional tillväxt enligt uppställning:

Tusen kronor		
Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
1:1 Regionala tillväxtinsatser		
<i>Fortsatt stöd till kommersiell service</i>	1 495 837	+50 000
Summa	3 419 701	50 000

Våren 2009 lade regeringen fram skrivelsen ”En strategi för att stärka utvecklingskraften i Sveriges landsbygder”. Detta i allt väsentligt intetsägande dokument, präglad av ett extremt snävt geografiskt perspektiv, är det enda som regeringen åstadkommit på regionalpolitikens område under de tre år man haft makten.

Vi socialdemokrater vill göra den regionala utvecklingspolitiken till en central fråga där konsekvenserna för den regionala utvecklingen blir en ständigt närvarande aspekt i utformningen av strategiska politiska beslut. Detta förutsätter i sin tur en väl fungerande samordning mellan olika politikområden och mellan olika politiska nivåer. Den nationella nivån måste aktivt samverka med regioner och kommuner för att skapa bästa möjliga utvecklings-

Fel! Okänt namn på

möjligheter. Vi socialdemokrater accepterar inte att regionalpolitiken reduceras till en lågambitiös politik för gles- och landsbygd. En kraftfull regionalpolitik måste anta utmaningen att formulera övergripande tillväxt- och utvecklingsstrategier för hela landet. En landsända kan inte ses isolerat från en annan. Företag, naturresurser och arbetskraft återfinns i alla delar av landet och de är sinsemellan sammanlänkade i ett komplext system av produktion och transporter som knyter Sverige samman. Vår solidariskt uppbyggda välfärd, där det kommunala skatteutjämnningssystemet spelar viktig roll, bidrar ytterligare till att stärka de ekonomiska banden mellan olika delar av landet.

Det starka ömsesidiga beroendet mellan Sveriges olika landsändar innebär att regionalpolitiken måste söka lösningar på såväl de snabbväxande storstädernas problem som de svåra välfärdsutmaningar som väntar många småregioner som tampas med kraftigt minskande befolkning, hög strukturell arbetslöshet och skev åldersstruktur. En annan grundläggande slutsats är att varannan svensk faktiskt varken återfinns i storstaden eller i genuin gles- och landsbygd. Halva befolkningen lever i det som alltför länge varit regionalpolitikens blinda fläck: de medelstora regionerna. Här återfinns sannolikt både framtida tillväxtregioner och regioner som, utan en kraftfull politik, på sikt kan få problem att hantera ett snabbt tilltagande internationellt konkurrenstryck.

Vår övergripande regionalpolitiska målsättning ligger fast: Vår utgångspunkt är *alltjämt* att den ekonomiska tillväxten är summan av tillväxten i landets alla delar och att de statliga insatserna måste vara inriktade på att regionerna ska få möjlighet att växa och utvecklas efter sina särskilda förutsättningar. Den regionala utvecklingspolitiken ska bidra till att skapa en hållbar tillväxt i hela landet, med väl fungerande och hållbara lokala arbetsmarknadsregioner och en god servicenivå i alla delar av landet.

Vi ger i en särskild regionalpolitisk partimotion vår syn på regionalpolitikens möjligheter och presenterar även ett brett urval av åtgärder. Bland annat vill vi skapa en tydlig nationell regionalpolitik, byggd på en vässad samordning mellan politikområdena. Vi vill fortsätta bygga ut högskolan och satsa offensivt på forskning och utveckling. Vi vill genomföra kraftfulla investeringar i kommunikationsinfrastrukturen för att binda ihop landet och skapa större och mer slagkraftiga regionala arbetsmarknader. Storstadsregionernas betydelse för Sveriges tillväxt och välbefinnande kommer att bli allt större. Vi vill därför utarbeta en särskild strategi för storstädernas utveckling.

De pengar för regional utveckling som finns avsatta inom ramen för EU-programmen måste användas effektivare. Insatserna måste i större utsträckning ha karaktären av investeringar. Tillgängligheten till myndighetsutövande statliga funktioner, oavsett var man bor i landet, måste värnas. Vi vill behålla den kommunalekonomiska utjämningen. Den åldrande befolkningen kräver en fortsatt omfördelning av skattekraft mellan landets regioner för att målet om en likvärdig välfärdsnivå ska kunna upprätthållas. Bostadsmarknaden har en central betydelse för regionernas utveckling. Vi vill införa ett investeringsstöd för byggnation av hyresrätter och ta bort skatteklivar som minskar rörligheten på bostadsmarknaden.

Stärk den kommersiella och offentliga servicen

Vi vill stärka förutsättningarna för en god offentlig och kommersiell service till småföretagare och boende i hela landet. I många delar av landet ökar nämligen avstånden till närmaste butik, serviceställe eller mack och med dem försvinner också annan service som Apoteks- och Systembolagsutlämning. Mellan åren 2002 och 2007 har 474 orter förlorat sin sista kvarvarande butik. Samtidigt har service tillkommit på 122 orter. År 2007 var antalet orter i landet med endast en dagligvarubutik 1 060 stycken och ungefär en tredjedel, 343 butiker, var butiker med en kritiskt låg omsättningsnivå och därmed var risken för nedläggning överhängande för dessa butiker.¹ Detta riskerar att nödvändig serviceinfrastruktur försvinner för många företag samtidigt som långa avstånd och problem med att få tag på drivmedel försämrar konkurrenskraften och möjligheterna för såväl skogsindustrin som besöksnäringen. Samtidigt försvinner också möjligheterna att erbjuda offentlig service i anslutning till försäljningsställena. Detta hotar näringslivet och försämrar människors livskvalitet.

Statliga Apoteket AB har ansvar för den rikstäckande läkemedelsförsörjningen. Den är en av konsumenterna mycket uppskattad och på det hela taget väl fungerande verksamhet. Den situationen förändras nu i och med att den borgerliga regeringen valt att avreglera och sälja ut betydande delar av de statliga apoteken till privata aktörer. Regeringens illa hanterade och skyndsamt pådrivna avreglering av apoteksmarknaden samt utförsäljningen av en stor del av de statliga apoteken riskerar utöver utvecklingen i övrigt att leda till en kraftig försämring av tillgänglighet och läkemedelstillgång i stora delar av landet. Avregleringen kommer dessutom sannolikt på sikt att leda till högre kostnader. Vi socialdemokrater säger därför nej till den borgerliga regeringens förslag men ja till att fler än apoteken ska kunna sälja enklare, receptfria läkemedel också utanför apotekssystemet.

För att ge förutsättningar för en grundläggande servicenivå med såväl drivmedel som mat och offentlig service vill vi se över möjligheterna till att stärka och hitta samarbetsformer mellan den kommersiella och offentliga servicen som ger en ökad tillgänglighet. Vi vill också stärka stödet till kommersiell service genom ett kraftigt ökat anslag med 50 miljoner kronor utöver regeringens förslag under de kommande tre åren. Anslagsökningen ska säkerställa en god tillgång till såväl drivmedel som mat.

Effektivare användning av EU-medel

Den långsiktiga utväxlingen av EU-programmen kopplade till regional utveckling måste bli bättre. Det är i längden orimligt att EU-medel med samma ändamål fördelas av ett flertal olika kanaler och olika kriterier. Vi vill därför se över hur ESF-rådets, Tillväxtverkets och Jordbruksverkets arbete med

¹ Konsumentverkets rapport 2008:14 Tillgänglighet till drivmedel i gles- och landsbygd.

Fel! Okänt namn på

regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning kan effektiviseras. Vägledande för översynen ska vara att kraftsamla befintliga medel och minska de administrativa kostnaderna.

I Europeiska unionens strukturfondsprogram, Sveriges landsbygdsprogram samt i Europeiska socialfonden finns betydande resurser tillgängliga för olika insatser med bäring mot regional utveckling och tillväxt. Strukturfonderna liksom landsbygdsprogrammet syftar i första till att skapa förändringar på företagsnivå och regional nivå, medan insatserna inom ramen för socialfonden är inriktade mot att stärka individens ställning på arbetsmarknaden.

Det har gjorts ett flertal utvärderingar av de insatser som gjorts inom ramen för EU-programmen. Ett gemensamt problem för dessa utvärderingar har varit att det är svårt att isolera programmets effekter från andra makroekonomiska faktorer som påverkar den regionala utvecklingen. Den samlade slutsatsen är ändå att programmen i viss mån tycks skapa kortsiktiga positiva sysselsättningseffekter. Det finns dock inga belägg för att insatserna skulle påverka den långsiktiga tillväxten i regioner och företag, vilket är bekymrande.

Vi menar att Sverige måste få bättre utväxling av de resurser som kanaliseras via EU-programmen. Det behövs därför en ökad samordning mellan de berörda myndigheterna samt ett tydligare fokus på hållbar ekonomisk tillväxt i den meningen att kortsiktiga resultat också ska leda till långsiktiga effekter. De projekt som bedrivs inom ramen för programmen måste i större utsträckning än idag syfta till att varaktigt påverka de grundläggande förutsättningarna för tillväxt, det vill säga insatserna bör i större utsträckning ha karaktären av investeringar.

Stockholm den 6 oktober 2009

Tomas Eneroth (s)

Carina Adolfsson Elgestam (s)

Alf Eriksson (s)

Börje Vestlund (s)

Krister Örnfjäder (s)

Eva-Lena Jansson (s)

Renée Jeryd (s)

Karin Åström (s)